

IZVJEŠĆE O RADU

**JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE
VARAŽDINSKE ŽUPANIJE ZA 2024. GODINU**

IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU PLANOVA UPRAVLJANJA I GODIŠNJEG PROGRAMA ZAŠTITE,
ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA
VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

- OPĆI DIO -

KLASA: 352-09/25-01/2
URBROJ: 2186-1-15-25-1

VARAŽDIN, 27. VELJAČE 2025. GODINE

I UVOD

- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije (u nastavku: Ustanova) je neprofitna organizacija osnovana s ciljem upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima Varaždinske županije. Sjedište Ustanove je u Varaždinu, Ulica Stanka Vraza 4.
- Ustanova je osnovana u lipnju 1999. godine temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i Zakona o ustanovama ("Narodne novine" broj 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08, 127/19, 151/22), a njezin kontinuirani stručni rad je započeo početkom 2001. godine.
- Osnivač Ustanove je Varaždinska županija.
- Ustanova obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja Varaždinske županije u cilju zaštite i očuvanja izvornosti, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja.
- Ustanova ima zaposlenih 6 djelatnika: ravnateljicu, stručnu savjetnicu, stručnog suradnika, čuvara prirode, stručnu suradnicu na projektima i suradnicu na projektima.
- Ustanovom upravlja Upravno vijeće sastavljeno od pet članova, koje prema članku 21. *Odluke o osnivanju Ustanove* ("Službeni vjesnik Varaždinske županije" br. 5/07 – pročišćeni tekst, 48/09, 47/14, 83/20, 11/21) podnosi godišnja izvješća o radu Županu.
- Prema članku 134. stavku 6. Zakona o zaštiti prirode Upravno vijeće dostavlja izvršnom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, kao i nadležnom Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije, izvješće o ostvarivanju planova upravljanja i godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

II PROGRAM RADA ZA 2024. GODINU

- 1. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE**
- A. OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI**
 - A.1. Istraživanja vrsta i staništa u zaštićenim područjima i područjima EM
 - A.2. Praćenja stanja vrsta i staništa u zaštićenim područjima i područjima EM
 - A.3. Provođenje aktivnosti zaštite i očuvanja u zaštićenim područjima i područjima EM
 - A.4. Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima i područjima EM
 - A.5. Definiranje mjera očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije i provedba mjera zaštite
- B. ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA**
 - B.1. Ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode u strateške, prostorne i planske dokumente
 - B.2. Praćenje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode u zaštićenim područjima i područjima EM
 - B.3. Suradnja s dionicima u cilju osiguranja dugoročnog održivog upravljanja zaštićenim područjima i područjima EM
 - B.4. Održivo korištenje prirodnih dobara
- C. ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIJSKIH VRIJEDNOSTI**
 - C.1. Aktivnosti očuvanja kroz suradnju s dionicima
- D. UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA**
 - D.1. Organizacija i razvoj programa za posjetitelje u zaštićenim područjima
 - D.2. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

- D.3. Publiciranje podataka o zaštićenim područjima, područjima EM i provedenim istraživanjima
- D.4. Održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture zaštićenih područja, postavljanje i planiranje novih informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima i područjima EM

E. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

- E.1. Suradnja s dionicima u aktivnostima zaštite, očuvanja i uređenja zaštićenih područja i područja ekološke mreže
- E.2. Suradnja s lokalnom zajednicom u cilju provedbe aktivnosti zaštite i očuvanja
- E.3. Poticanje uključivanja šire javnosti u provedbu aktivnosti zaštite i očuvanja (volonterske akcije i slično)
- E.4. Suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima u cilju prijave zajedničkih projekata

F. RAZVOJ KAPACITETA JAVNE USTANOVE

- F.1. Stručna edukacija djelatnika
- F.2. Obavljanje poslova uredskog poslovanja
- F.3. Jačanje kapaciteta JU
- F.4. Vođenje baze podataka i usklađivanje akata
- F.5. Razmjena znanja i iskustva s institucijama u sustavu zaštite prirode

2. PROJEKTI

- 2.1. DRAVA LIFE – Integrated River Management
- 2.2. “Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers,, akronim: „LIFE RESTORE FOR MDD“
- 2.3. InterACT Green
- 2.4. Posjetiteljski centar „Gaveznicica – Kameni vrh“
- 2.5. Arboretum Opeka – održiva zelena destinacija
- 2.6. Zaštita ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Špilje Vindija
- 2.7. IAS – „Čupaj, kosi, invazivce iz prirode odnosi!“
- 2.8. Učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji

III IZVORI SREDSTAVA

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode, sredstva za rad Ustanove i obavljanje djelatnosti za koju je osnovana izdvajaju se iz Proračuna Varaždinske županije, kao i iz drugih izvora (sredstva iz državnog proračuna, proračuna JLS-a, vlastitih prihoda, donacija, zaklada, pomoći i slično).

Tijekom 2024. godine za redovan rad Ustanove i obavljanje djelatnosti za koju je osnovana izdvojena su sredstva iz **Proračuna Varaždinske županije** u iznosu od **312.453,13 eura**.

Istovremeno, Ustanova je iz **različitih drugih izvora** (vlastiti prihodi, pomoći EU za sufinanciranje projekata, ostale pomoći - Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i sl.) dobila sredstva u iznosu od **230.107,97 eura**.

IV IZVRŠENJE PROGRAMA RADA

PROVEDENE AKTIVNOSTI I REALIZIRANI DIJELOVI PROGRAMA

1. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A. OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

A.1. Istraživanja vrsta i staništa u zaštićenim područjima i područjima EM

Sukladno aktivnostima planiranim u okviru planova upravljanja koji su izrađeni za zaštićena područja i područja ekološke mreže u Varaždinskoj županiji, u suradnji s vanjskim stručnjacima provedene su aktivnosti vezane uz istraživanja veličine populacije vrsta gorski potočar (*Cordulegaster heros*) i žuti mukač (*Bombina variegata*) na područjima ekološke mreže POVS Vršni dio Ivančice i Vršni dio Ravne gore, rasprostranjenosti i stanja očuvanosti ciljnog stanišnog tipa 6510 Nizinske košanice na područjima ekološke mreže POVS Livade uz Bednju I-V, veličine populacije i stanja očuvanja pojedinih ciljnih vrsta riba (piškur, *Misgurnus fossilis* i crnka, *Umbra krameri*) na područjima ekološke mreže POVS Gornji tok Drave u Varaždinskoj županiji, a izrađena je i genetska analiza (DNA barcoding) jedinki vrste pasji trn (*Hippophae rhamnoides*) s nalazišta kod Velikog Bukovca, u cilju istraživanja pripadnosti prirodnoj vegetaciji područja uz Dravu.

Kroz izradu stručne podloge za buduće učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže (EM) Gornji tok Drave na temelju istraživanja ciljnih vrsta u Varaždinskoj županiji, prikupljeni su podaci o ciljnim vrstama vretenaca (istočna vodendjevojčica, *Coenagrion ornatum*, veliki tresetar, *Leucorhinia pectoralis*, rogati regoč, *Ophiogomphus cecilia*), leptira (mala svibanjska riđa, *Euphydryas maturna*, danja medonjica, *Euplagia quadripunctaria*, kiseličin vatreni plavac, *Lycaena dispar*), te vodozemaca i gmazova (crveni mukač, *Bombina bombina*, veliki vodenjak, *Triturus carnifex*, veliki dunavski vodenjak, *Triturus dobrogicus*, barska kornjača, *Emys orbicularis*) na predmetnom području EM u Varaždinskoj županiji.

Kroz aktivnosti početnog terenskog istraživanja i kartiranja lokacija s invazivnim vrstama u Dravskoj park-šumi te utvrđivanje početnog stanja rasprostranjenosti invazivnih vrsta i praćenje uklanjanja na područjima ekološke mreže POVS Livade uz Bednju I-V prikupljeni su i podaci o prisutnosti invazivnih biljnih vrsta u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji.

A.2. Praćenja stanja vrsta i staništa u zaštićenim područjima i područjima EM

Sukladno aktivnostima planiranim u okviru planova upravljanja koji su izrađeni za zaštićena područja i područja ekološke mreže u Varaždinskoj županiji, u suradnji s vanjskim stručnjacima provedene su aktivnosti vezane uz praćenje stanja pojedinih ciljnih vrsta i staništa u područjima ekološke mreže: praćenje stanja ciljne vrste veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*) na području ekološke mreže POVS Livade uz Bednju II, praćenje stanja ciljne vrste močvarna riđa (*Euphydryas aurinia*) na području ekološke mreže POVS Livade uz Bednju I, kao i praćenje stanja ciljne vrste kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*) te stanišnog tipa 6430 Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume na područjima ekološke mreže POVS Livade uz Bednju I-V.

Također, provedene su i aktivnosti praćenja stanja kockavice (*Fritillaria meleagris*) u suradnji s osnovnim i srednjim školama s područja Varaždinske županije te prikupljeni podatci o gnijezdima bijele rode (*Ciconia ciconia*) na gospodarskim i drugim objektima te el. stupovima na području Varaždinske županije. Od strane čuvara prirode izvršena je provjera stanja skloništa šišmiša u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Petrijancu te dvorcu Šaulovec. U suradnji s Prvom gimnazijom Varaždin realizirane su aktivnosti vezane uz zimsko prebrojavanje ptica močvarica na vodenim površinama Varaždinske županije (IWC). Od strane djelatnika javne ustanove provedene su aktivnosti praćenja stanja crne žune (*Dryocopus martius*), kao i aktivnosti na praćenju stanja i

očuvanju lokaliteta vrsta kebrač (*Myricaria germanica*), pasji trn (*Hippophae rhamnoides*), crnkasta sasa (*Pulsatilla pratensis ssp. nigricans*) i Riječni rak (*Astacus astacus*).

A.3. Provođenje aktivnosti zaštite i očuvanja u zaštićenim područjima i područjima EM

U cilju zaštite i održavanja postojećeg stanja nastavljeno je provođenje aktivnosti redovitog održavanja parkovnog dijela Arboretuma Opeka (u periodu od svibnja do rujna): košnja livadnih površina, orezivanje živice, uklanjanje suhih grana, uklanjanje smeća i slično. Dodatno su provedene i aktivnosti uklanjanja suhih stabala uz južni i istočni rub Arboretuma, suhih stabala u šumskom dijelu Arboretuma, suhog stabla golemog mamutovca te granja preostalog nakon provedbe zahvata rušenja. U cilju očuvanja genofonda pojedinih značajnih stabala, provedene su aktivnosti uzgoja i njege proizvedenog klonskog materijala za jedinstveni primjerak koprivolisne lipe (*Tilia urticifolia*) iz Arboretuma, te jedinstveni primjerak Beline lipe iz naselja Visoko, koja je zaštićeni spomenik prirode.

Nastavljena je suradnja s Hrvatskim šumama vezana uz provođenje aktivnosti iz Programa gospodarenja Dravskom park-šumom u Varaždinu, a u cilju provođenja smjernica za zaštitu i očuvanje šumskih ekosustava. Poticano je rješavanje pitanja smeća, prometa, kao i provođenja redovitih aktivnosti zaštite i održavanja predmetnog zaštićenog područja (uklanjanje suhih stabala i suhih grana, i slično). Organizirana je zajednička akcija sadnje autohtonih vrsta drveća u prorijeđenim dijelovima šume.

Tijekom godine provedene su i aktivnosti sanacije spomenika prirode – Beline lipe (formiranje krošnje orezivanjem grana koje ulaze u koridor ceste). U cilju očuvanja vegetacije Spomenika parkovne arhitekture - Varaždinskog gradskog groblja, djelatnici javne ustanove surađivali su sa hortikulturnim i komunalnim poduzećem Parkovi d.o.o., a također je realizirana suradnja sa JLS vezano uz očuvanje zaštićenih spomenika parkovne arhitekture – Perivoja uz dvorac Križovljangrad, Lječilišnog perivoja u Varaždinskim Toplicama, Perivoja u Vidovcu te ostalih zaštićenih područja Varaždinske županije.

A.4. Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima i područjima EM

Putem redovitog obilaska zaštićenih područja osigurano je evidentiranje promjena i ažuriranje baze podataka o zaštićenim područjima Varaždinske županije. Negativne aktivnosti prijavljene su nadležnim inspekcijskim službama.

A.5. Definiranje mjera očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije i provedba mjera zaštite

Ustanova je redovito sudjelovala u postupcima izdavanja rješenja/dopuštenja odn. uvjeta zaštite prirode za provođenje zahvata i radnji u zaštićenim područjima (u suradnji s županijskim upravnim odjelom za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša), kao i u postupcima davanja očitovanja u postupcima ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

B. ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA

B.1. Ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode u strateške, prostorne i planske dokumente

Ustanova je redovito sudjelovala u postupcima davanja očitovanja, stručnih mišljenja i prijedloga uvjeta zaštite prirode kod izrade prostornih planova JLS-a odnosno ostalih županijskih planskih dokumenata, strategija, izvješća, postupaka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, kao i kod pripreme i izrade planova, strategija, procjena i slično.

B.2. Praćenje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode u zaštićenim područjima i područjima EM

Od strane čuvara prirode redovito je praćeno provođenje izdanih uvjeta i mjera u okviru zahvata koji su se provodili unutar zaštićenih područja i područja EM, što uključuje i povremene zajedničke obilaskе s inspekcijom zaštite prirode. Negativne aktivnosti prijavljene su nadležnim inspekcijskim službama.

B.3. Suradnja s dionicima u cilju osiguranja dugoročnog održivog upravljanja zaštićenim područjima i područjima EM

Ustanova je sudjelovala u procesima izrade šumskogospodarskih planova, te ostvarila suradnju sa šumovlasnicima i Hrvatskim šumama u cilju sprečavanja nepoželjnih aktivnosti i radnja u blizini pojedinih zaštićenih područja. Provedene su i volonterske akcije uređenja obale rijeke Drave za gniježđenje ptica bregunica te sadnje jedinki biljke kebrač (*Myricaria germanica*), proizvedene u rasadniku SŠ Arboretum Opeka u Vinici, na nekoliko lokacija uz rijeku Dravu.

B.4. Održivo korištenje prirodnih dobara

Također, nastavljena je i suradnja s JLS i nadležnim tijelima te svim ostalim relevantnim dionicima i institucijama (Hrvatske vode, HEP) u cilju očuvanja prirodnih vrijednosti u zaštićenim područjima i područjima EM te razmjene znanja, iskustva i informacija o pojedinim sastavnicama prirode.

C. ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIJSKIH VRIJEDNOSTI

C.1. Aktivnosti očuvanja kroz suradnju s dionicima

Ustanova je završila izradu projektno-tehničke dokumentacije za zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Špilje Vindija, koja je financirana sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, koja je prijavljena na natječaj Ministarstva kulture i medija radi financiranja. Nastavljena je kontinuirana suradnja između znanstvenih i stručnih institucija vezanih uz špilju Vindiju te je na godišnjoj razini održano više događaja vezanih uz obilježavanje 60 obljetnice proglašenja Vindije zaštićenim spomenikom prirode, iako samo Suradničko vijeće formalno nije osnovano.

D. UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA

D.1. Organizacija i razvoj programa za posjetitelje u zaštićenim područjima

Organizirane su aktivnosti stručnog vodstva na području spomenika prirode „Gaveznicica – Kameni vrh“ u Lepoglavi (u suradnji s udrugom „Lepoglavski ahat“, temeljem ugovora o pružanju usluga stručnog vodstva). U suradnji sa Srednjom školom Arboretum Opeka, realizirane su i planirane aktivnosti vezane uz organizaciju radionica i programa u okviru XIII. Tjedna (Dana) botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki u Arboretumu Opeka. Zbog radova na uklanjanju sedimenta iz Trakošćanskog jezera, nije organiziran planirani prihvati i informiranje posjetitelja o prirodnim vrijednostima područja u sklopu info-točke Trakošćan.

Krajem 2024. godine započela je provedba programa "Škola uz rijeku" na području Varaždinske županije, za što je Ustanova dobila i pozitivno mišljenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih. Aktivnosti provođenja programa financirane su u okviru projekta Life RESTORE for MDD.

D.2. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

U cilju podizanja razine svijesti javnosti o potrebi zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti provedene su aktivnosti obilježavanja Dana planeta Zemlje i Dana zaštite prirode (izložba likovnih radova u okviru provedenog likovnog natječaja „Moj doživljaj špilje Vindija“, prigodno predavanje i radionica o leptirima itd.), organizirana su prigodna predavanja i predstavljanja izrađenih publikacija (znanstveno-popularna publikacija „Špilja Vindija – mala špilja od velikog značenja), kontinuirano informiranje javnosti o aktivnostima zaštite prirodnih vrijednosti Varaždinske županije (gostovanje u radio i TV emisijama, članci na web portalima, distribucija raznih tiskanih promotivnih materijala i slično). Redovito su održavane i ažurirane mrežne stranice Ustanove.

Tijekom godine, Ustanova je redovito surađivala sa svim relevantnim dionicima, posebno u kontekstu informiranja šire javnosti o aktivnostima proglašenja PP Zagorske gore.

D.3. Publiciranje podataka o zaštićenim područjima, područjima EM i provedenim istraživanjima

Tijekom godine, Ustanova je intenzivno surađivala s velikim brojem znanstvenika i stručnjaka u okviru pripreme prve znanstveno-popularne publikacije o špilji Vindiji. Ova jedinstvena

publikacija, u kojoj su po prvi puta prezentirane sve prirodne i kulturne vrijednosti ovog vrijednog prirodnog i kulturnog dobra, tiskana je u nakladi HAZU, Gradskog muzeja Varaždin i JU Priroda Varaždinske županije.

D.4. Održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture zaštićenih područja, postavljanje i planiranje novih informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima i područjima EM

Provedene su aktivnosti na održavanju postojeće posjetiteljske infrastrukture i informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima (park-šuma Trakošćan, Dravska park-šuma, SP Gaveznicica – Kameni vrh). Održavani su pojedini putevi i staze unutar Dravske park-šume i spomenika prirode – geološkog „Gaveznicica – Kameni vrh“ u Lepoglavi. U tijeku je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i izdavanje građevinske dozvole za izrađenu projektno-tehničku dokumentaciju za izgradnju i uređenje Posjetiteljskog centra Gaveznicica - Kameni vrh u Lepoglavi.

Također, aktivnosti postavljanja dodatne posjetiteljske infrastrukture na području RP Mura-Drava odn. Dravske park-šume planirane su u okviru provedbe projekta InterACT Green: objavljen je Urbanističko-krajobrazno-arhitektonski i likovni natječaj za izradu idejnog rješenja za uređenje dijelova Dravske park-šume u Varaždinu.

E. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

E.1. Suradnja s dionicima u aktivnostima zaštite, očuvanja i uređenja zaštićenih područja i područja ekološke mreže

Nastavljene su aktivnosti suradnje s lokalnom zajednicom i dionicima te su poticane aktivnosti vezane uz obnovu šumskih ekosustava u okviru Dravske park-šume u Varaždinu, zaštitu i uređenje spomenika prirode - paleontološkog „Špilja Vindija“ i projektiranje interpretacijskog centra u Donjoj Voći, održavanje i uređenje spomenika prirode - geološkog „Gaveznicica - Kameni vrh“ u Lepoglavi, kao i aktivnosti vezane uz ostala zaštićena područja (platana u Jalžabetu, Tisa u Čalincu, Lie u Bednji, Belina lipa i slično). U suradnji sa Općinom Donja Voća unaprijeđeno je stanje spomenika prirode, paleontološkog „Spilja Vindija“ (uspostavljanje redovitog tjednog nadzora, video nadzor, vođenje evidencije ulazaka u špilju i slično).

E.2. Suradnja s lokalnom zajednicom u cilju provedbe aktivnosti zaštite i očuvanja

Realizirana je intenzivna suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima u okviru provedbe projekta InterACT Green. Također, provedene su aktivnosti vezane uz protupožarnu zaštitu, sukladno zakonskim obavezama.

E.3. Poticanje uključivanja šire javnosti u provedbu aktivnosti zaštite i očuvanja zaštićenih područja i područja ekološke mreže (volonterske akcije i slično)

U cilju poticanja uključivanja šire javnosti u provedbu aktivnosti zaštite i očuvanja zaštićenih područja i područja ekološke mreže, poticane su aktivnosti organizacije volonterskih akcija i slično (čišćenje obale za bregunice, zajednička sadnja u prorijeđenim dijelovima Dravske park-šume u Varaždinu, zimsko prebrojavanje ptica vodarica itd.).

E.4. Suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima u cilju prijave zajedničkih projekata

Tijekom godine realizirana je aktivna suradnja s civilnim sektorom (Udruga Lepoglavski ahat, Speleološka udruga „Kraševski zvir“ i slično), kao i ostalim organizacijama i institucijama, posebno u cilju potencijalne prijave zajedničkih projekata.

F. RAZVOJ KAPACITETA I OMOGUĆAVANJE RADA JAVNE USTANOVE

G.1. Stručna edukacija djelatnika

Djelatnici JU sudjelovali su na seminaru "Šumska pedagogija" te usvojili nova znanja i vještine za buduću primjenu u provedbi edukativnih radionica. Također, tijekom 2024. godine, djelatnici javne ustanove sudjelovali su na različitim radionicama i događanjima u okviru provedbe projekata Drava Life, Life Restore for MDD i InterACT Green, kao i skupu čuvara prirode.

G.2. Obavljanje poslova uredskog poslovanja

Redovito su obavljani poslovi uredskog poslovanja koji uključuju vođenje sustava digitalnog uredskog poslovanja, dopremu, otpremu i evidentiranje ulazne i izlazne pošte, prihvata računa i pripremu za plaćanje, vođenje evidencije o financijskim troškovima i slično.

G.3. Jačanje kapaciteta JU

Za potrebe realizacije pojedinih aktivnosti koje su planirane programom rada javne ustanove, angažirani su vanjski izvođači radova uređenja/održavanja spomenika parkovne arhitekture „Arboretum Opeka“, spomenika prirode – geološkog „Gaveznicica – Kameni vrh“ u Lepoglavi i šumske čistine u sklopu poučne staze u Dravskoj park-šumi u Varaždinu. Angažirani su i suradnici za vođenje posjetitelja u spomeniku prirode, geološkom „Gaveznicica – Kameni vrh“ u Lepoglavi. Zbog tijeka radova na uklanjanju sedimenta iz Trakošćanskog jezera, tijekom 2024. godine nije angažiran suradnik za vođenje info-točke u park-šumi Trakošćan. U okviru provedbe projekta Life RESTORE for MDD zaposlena je (na određeno, do kraja provedbe projekta) suradnica za projekte.

F.4. Vođenje baze podataka i usklađivanje akata

Tijekom godine redovito je ažurirana baza podataka o zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji. Također, u skladu s potrebama novelirani su interni i drugi akti Ustanove.

F.5. Razmjena znanja i iskustva s institucijama u sustavu zaštite prirode

Tijekom godine Ustanova je redovito surađivala sa organizacijama civilnog društva i ostalim relevantnim dionicima, posebno u okviru provedbe projekata koji su u tijeku.

2. PROJEKTI

2.1. DRAVA LIFE – Integrated River Management

JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije je tijekom godine (kao jedan od partnera na projektu) sudjelovala u svim aktivnostima projekta Drava Life, koji je završio u studenom 2024. godine međunarodnim simpozijem u Varaždinu. Redovito su održavane konstrukcije info-točaka Drava Life, postavljene na lokacijama unutar regionalnog parka Mura-Drava.

2.2. „Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers“, akronim: „LIFE RESTORE FOR MDD“

Krajem 2023. godine započela je provedba aktivnosti planiranih u okviru ovog projekta, koji je usmjeren na obnovu i očuvanje šumskih ekoloških sustava na području uz rijeku Dravu. Projektne aktivnosti Ustanove uključuju utvrđivanje postojećeg stanja invazivnih vrsta na području zaštićenog područja Dravske park-šume u Varaždinu, kao i njihovo aktivno uklanjanje i monitoring u periodu od 5 godina, uz izradu pratećih promotivno-edukativnih materijala i sadržaja. Projektne aktivnosti također uključuju i uspostavu te provođenje edukativnih programa tzv. Škole uz rijeku, u općinama i gradovima s područja Regionalnog parka Mura-Drava.

2.3. InterACT Green

Projekt InterACT Green odobren je od strane Europske urbane inicijative (New European Bauhaus), novog programa Europske komisije za sufinanciranje projekata iz područja zaštite okoliša, adaptacije zgrada, prenamjene gradskih prostora i očuvanja kulturnog naslijeđa. Projektom je predviđena revitalizacija i uređenje Dravske park-šume u Varaždinu (obnova pojedinih dijelova šume, uređenje šetnica i odmorišnih prostora unutar šume, obnova i postavljanje nove urbane opreme (klupe, umjetničke instalacije i slično), uređenje tzv. Špice i riječne rive uz odvodni kanal HE Varaždin), kao i razvoj IT platforme s različitim uslugama za potrebe upravljanja šumom i potrebe korisnika šume.

2.4. Posjetiteljski centar Gaveznicica - Kameni vrh u Lepoglavi

U okviru Javnog poziva FZOEU za neposredno su/financiranje izrade projektne dokumentacije za obnovu postojeće posjetiteljske i planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže (JP ZO 10/2021) odobreno je financiranje izrade projektno-tehničke dokumentacije za posjetiteljski centar Gaveznicica. Projektno-tehnička dokumentacija je izrađena, te je do kraja 2025. godine potrebno izvršiti uspješnu prijavu na EU sufinanciranje na jedan od natječaja koji će biti objavljen u idućem programskom razdoblju. U tijeku je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa te izdavanje građevinske dozvole.

2.5. Arboretum Opeka – održiva zelena destinacija

Projekt je prijavljen i odobren u okviru Poziva Ministarstva turizma i sporta "Regionalna diversifikacija i specijalizacija hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti" (Referentni broj: NPOO.C1.6.R1-I1), a obuhvaća obnovu i revitalizaciju spomenika parkovne arhitekture Arboretum Opeka, uređenje info-točke u tzv. Vrtlarevoj kući unutar Arboretuma, uređenje infomativnih i edukativnih sadržaja, uspostavu sustava prihvata posjetitelja, kao i razvoj različitih programa i sadržaja za posjetitelje.

2.6. Zaštita ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti špilje Vindija

Od strane FZOEU odobreno je financiranje izrade projektno-tehničke dokumentacije za dodatnu zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Špilje Vindija, a radi omogućavanja budućeg EU sufinanciranja planiranih zahvata. Projektno-tehnička dokumentacija izrađena, te je krajem 2024. godine prijavljena na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2024. godinu. Do kraja 2025. godine potrebno je izvršiti uspješnu prijavu za EU sufinanciranje na jednom od natječaja koji će biti objavljen u idućem programskom razdoblju.

2.7. IAS – Uklanjanje invazivnih vrsta - Čupaj, kosi, invazivce iz prirode odnosi!"

Projekt pod nazivom "Čupaj, kosi, invazivce iz prirode odnosi!" odobren je u okviru Javnog poziva FZOEU za neposredno financiranje projekata "Kontrola populacija prioritetnih invazivnih stranih vrsta", a obuhvaća uklanjanje vrsta Prava svilenica (*Asclepias syriaca*) na dva lokaliteta (Očura, Mostišće), te Žljezdastog nedirka (*Impatiens glandulifera*) i Zlatnice (*Solidago spp.*) na više lokaliteta u Varaždinskoj županiji (Očura, Šinceki), te primarno i područjima ekološke mreže Livade uz Bednju I-III.

2.8. Učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji

Projekt je prijavljen i odobren u okviru Javnog poziva FZOEU za financiranje izrade projektne dokumentacije za prijavu projekata koji se pripremaju za financiranje iz Programa konkurentnost i kohezija 2021.-2027. Specifični cilj RSO 2.vii Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja (JP EU-4/2023). Cilj je izrada stručnih podloga on. dokumentacije koja je temelj za osiguravanje budućeg poboljšanog i učinkovitog upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji, uključivo vrstama te staništima, a što se primarno odnosi na PEM Livade uz Bednju I-V i Gornji tok Drave u Varaždinskoj županiji. U tijeku je izrada stručnih podloga za PEM Livade uz Bednju I-V i PEM Gornji tok Drave u Varaždinskoj županiji.

UČINCI REALIZIRANIH AKTIVNOSTI

1. Očuvanje i unapređenje postojećeg stanja zaštićenih lokaliteta;
2. Zaštita i sprečavanje daljnje degradacije zaštićenih područja;
3. Prikupljanje podataka o vrstama i staništima u područjima ekološke mreže NATURA 2000 u Varaždinskoj županiji;
4. Suradnja s lokalnom zajednicom, obrazovnim institucijama i civilnim sektorom;
5. Prezentacija zaštićenih područja (info-ploče, poučne staze);
6. Edukacija i senzibilizacija šire javnosti o potrebi zaštite prirode (publikacije, plakati, mediji);

7. Ostvarivanje pretpostavki za uključivanje pojedinih zaštićenih lokaliteta u turističku ponudu Varaždinske županije.

V OCJENA OSTVARENJA CILJEVA I SVRHE OSNIVANJA USTANOVE

- Osnivanjem Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije formirana je izdvojena institucija čiji je osnovni zadatak koordinacija svih aktivnosti vezanih uz zaštitu, održavanje i promicanje zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Varaždinske županije, kao i poticanje primjene zakonskih mogućnosti u zaštiti prirodne baštine. Svojim radom Ustanova kontinuirano ispunjava ciljeve i svrhu svog osnivanja, što je vidljivo iz svih aktivnosti koje provodi.
- Iako se u svom svakodnevnom radu susreće s brojnim problemima (poput otežanog upravljanja lokalitetima koji su u privatnom vlasništvu, otežanog provođenja nadzora zbog ograničenih kadrovskih mogućnosti i slično), Ustanova svojim stručnim radom, redovitim obilaskom prirodnih područja i prikupljanjem podataka o zaštićenim područjima, vrstama i staništima kontinuirano doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti Varaždinske županije.
- Pokretanjem i realizacijom različitih aktivnosti i projekata vezanih uz uređenje i zaštitu pojedinih lokaliteta, Ustanova je i tijekom 2024. godine radila na održavanju i unapređenju stanja pojedinih zaštićenih područja Varaždinske županije (Arboretum Opeka, Dravska park-šuma u Varaždinu, Gaveznicica – Kameni vrh u Lepoglavi, Regionalni park Mura-Drava, Špilja Vindija, Varaždinsko groblje, zaštićena pojedinačna stabla i drugo). Ujedno, kroz partnersku suradnju odn. pripremu projekata za daljnje financiranje od strane fondova EU, Ustanova je intenzivirala svoje aktivnosti vezane uz ostvarivanje mogućnosti za financiranje projekata zaštite prirode iz različitih drugih izvora.
- Završetkom izrade i usvajanjem planova upravljanja područjima ekološke mreže i pridruženim zaštićenim područjima, Ustanova je započela implementaciju planiranih aktivnosti iz ovih desetogodišnjih strateških dokumenata, prvenstveno vezanih uz očuvanje ciljnih Natura vrsta i staništa, što je obaveza Republike Hrvatske prema Europskoj komisiji.
- Završetkom izrade projektno-tehničkih dokumentacija za izgradnju centara za posjetitelje (Posjetiteljski centar Gaveznicica, Info-točka Arboretum Opeka) odnosno zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Špilje Vindija te prikupljanjem podataka za izgradnju interpretacijskog centra u Donjoj Voći, Ustanova je stvorila preduvjete za ostvarivanje mogućnosti EU sufinanciranja te realizaciju aktivnosti prezentacije i interpretacije bogate prirodne i kulturne baštine Varaždinske županije. Kroz izradu publikacija o prirodnim vrijednostima županije, Ustanova kontinuirano doprinosi edukaciji i senzibilizaciji šire javnosti o potrebi zaštite i očuvanja prirode.
- Aktivnosti vezane uz uređenje i prezentaciju pojedinih zaštićenih lokaliteta i prirodnih područja također su doprinosile i u ostvarivanju pretpostavki za njihovo uključivanje u turističku ponudu Varaždinske županije.

VI OČITOVANJE UPRAVNOG VIJEĆA USTANOVE

Izvešće o radu Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije za 2024. godinu pokazuje da je Ustanova u potpunosti ostvarila planirani opseg aktivnosti iz okvira programa rada te dala značajan doprinos u unapređenju, održavanju, zaštiti i promicanju zaštićenih područja Varaždinske županije. Za nastavak uspješnog rada Ustanove te ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Zakona o zaštiti prirode, neophodno je nastaviti raditi na povećanju i jačanju kadrovskih i stručnih kapaciteta Ustanove, kao i daljnjem rješavanju pitanja osiguravanja odgovarajućeg smještaja, odnosno dodatnih uredskih prostorija Ustanove.

Tijekom 2025. godine, Ustanova će svoje aktivnosti usmjeriti prvenstveno na nastavak implementacije aktivnosti planiranih u okviru planova upravljanja područjima ekološke mreže i pridruženim zaštićenim područjima, kao i realizaciju aktivnosti planiranih u okviru EU projekata čija je provedba u tijeku. Također, nastaviti će se aktivnosti vezane uz daljnju pripremu i prijavu projekata za financiranje od strane fondova EU, na prikupljanju podataka o značajnim vrstama i staništima Varaždinske županije, kao i na edukaciji i senzibilizaciji šire javnosti te stvaranju pretpostavki za uključivanje pojedinih lokaliteta u turističku ponudu Varaždinske županije.

Prirodno bogatstvo Varaždinske županije jedna je od njezinih temeljnih vrijednosti i jedan od resursa za njezin daljnji razvitak. Kroz definiciju održivog razvoja i uključivanje stručnjaka iz svih relevantnih područja potrebno je pronaći ravnotežu između gospodarskih potreba, zaštite prirode, okoliša i socijalnog napretka kako bi se očuvale prirodne i kulturne datosti naše još uvijek izuzetno biološki i krajobrazno bogate županije.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

Zdenko Đuras, dipl.oec.

Javna ustanova za upravljanje
zaštićenim dijelovima prirode
Varaždinske županije

